گزارش یک

از دوربین از راه دور تا نمایش خلاق و آزمون ورودی

مهدکودک‌ها هم ستاره دارند

سعیده علیپور

چندی پیش بود که رییس دانشگاه آزاد اسلامی عنوان کرد شهریه دانشگاه آزاد از یک مهدکودک هم کمتر است. در حالی که بسیاری این گفته میرزاده را یک شوخی دانستند، والدینی که برخی از آنها، زمانی دانشجوی دانشگاه آزاد بودند و اکنون مشغول تامین هزینه مهدِ کودکانشان، چندان این گفته را دور از واقعیت ندانستند؛ گرچه این موضوع برای همه پدر و مادرهایی صدق نمی‌کند که فرزندشان را به مهدکودک می‌فرستند. اینکه دانشجوی چه رشته‌ای در کدام دانشگاه باشید و اینکه در کدام مهدکودک در کدام منطقه تهران با چه امکاناتی فرزندتان را روانه کنید، قطعا با هزینه‌های متفاوتی روبه‌رو خواهید بود.

سازمان بهزیستی در تعرفه سال گذشته خود، نرخ شهریه مهدکودک‌ها را در سال تحصیلی ۹۳-۹۲ در گروه‌های سنی مختلف در تهران، بسته به منطقه‌ای که در آن واقع شده‌اند، بین ۱۵۰ تا ۳۵۰هزارتومان اعلام کرده است اما به گواه بررسی‌ها و والدینی که شاهدان اصلی این ماجرا هستند، کمتر مهدکودکی مطابق با این تعرفه از مشتریان خود پول دریافت می‌کند. این در حالی است که به گفته برخی مدیران مهدها، شهریه اعلام‌شده از سوی سازمان بهزیستی نرخ پایه شهریه است و مهدها به نسبت خدماتی که به کودکان و اولیای آنها می‌دهند، می‌توانند این شهریه را افزایش دهند.

در سراسر کشور، ۱۵هزار مهدکودک مشغول به فعالیت هستند که بیش از ۹۵درصد این مهدها با وجود نظارت سازمان بهزیستی کشور، کاملا خصوصی هستند و هزینه‌شان تماما از محل دریافت شهریه از والدین کودکان تامین می‌شود. از این تعداد، هشت‌هزار مهد نیز در روستاها واقع شده و شاید چیزی در همین حدود هم در شهر تهران وجود دارد که نرخ‌های آن، گاهی از ماهانه ۲۵۰هزارتومان در تهران آغاز می‌شود و در بعضی از مناطق شمال شهر، تا بیش از یک‌میلیون‌و۲۰۰هزارتومان نیز افزایش می‌یابد و گاهی به دومیلیون‌تومان نیز می‌رسد. با این حال، به گفته محمد نفریه، معاون امور اجتماعی سازمان بهزیستی، باید توجه داشت که مهدکودک‌های کشور تنها به مهدهای بالای شهر تهران خلاصه نمی‌شود.

سامانی، مدیر اجرایی مهدکودکی در غرب تهران که شهریه آن به‌صورت ماهانه برای یک کودک چهار تا پنج‌ساله‌ای که بین ساعت ۷:۳۰ تا چهار عصر به مهد کودک سپرده می‌شود، حدود ۴۵۰هزارتومان است، می‌گوید: «گذشته از اینکه مهدکودک در کدام منطقه است و اجاره‌بهای ساختمان آن در شهریه مهد تاثیرگذار است، نباید فراموش کرد که شهریه مهدها بسته به خدماتی که به کودک می‌دهند و شکل و نحوه آموزش نیز، متفاوت است.» او می‌گوید: «همین موضوع سبب می‌شود که مهدکودک‌ها هم مثل هتل‌ها ستاره داشته باشند و شهریه ماهانه‌شان را بر این اساس تعیین کنند.»

مادری که پسرش را در یکی از مهدکودک‌های منطقه۶ تهران می‌گذارد و ماهانه ۳۵۰هزارتومان بابت شهریه پرداخت می‌کند، اضافه می‌کند: «البته ماجرا با این ۳۵۰هزارتومان تمام نمی‌شود با توجه به اینکه کودکم را برای کلاس زبان و نقاشی هم در داخل مهدکودک ثبت‌نام کرده‌ام، این هزینه به ماهی ۵۰۰هزارتومان نیز می‌رسد.»

این به آن معناست که این خانواده سالانه حدود شش‌میلیون‌تومان بابت هزینه یک مهدکودک معمولی در تهران پرداخت می‌کنند که با شهریه یک‌ساله یک دانشجوی پزشکی دانشگاه آزاد برابری می‌کند.

مهدکودک دیگری در منطقه قلهک تهران قرار دارد که ماهانه بین ۵۰۰ تا ۶۰۰هزارتومان، بسته به خدماتی که به اولیای کودکان می‌دهد، هزینه دریافت می‌کند. مدیر داخلی این مهدکودک که مانند دیگرپرسنل مهد لباس فرم یکدست سرمه‌ای با حاشیه قرمز و روبان‌هایی که تداعی کننده یک محیط کودکانه است به تن دارد، می‌گوید: «ما اینجا کلاس‌های نمایش خلاق داریم؛ در این روش کودک متوجه کارهای خوب و بدش از طریق نمایش می‌شود و آن را اصلاح کند. این روش در واقع آموزش غیرمستقیم رفتاری به کودکان است که امروزه از سوی روانشناسان توصیه می‌شود.»

مقطع آموزشی	متوسط هزینه سالانه
مهدکودک در منطقه۱ تهران	۸ میلیون‌تومان
مهدکودک در منطقه۵ تهران	۳/۵میلیون‌تومان
مهدکودک در مراکز استان‌های کشور	۱ تا ۱/۵ میلیون‌تومان
دانشجوی دندانپزشکی دانشگاه آزاد	۶ میلیون‌تومان
دانشجوی رشته مهندسی دانشگاه آزاد	۲ تا ۳میلیون‌تومان
دانشجوی رشته علوم‌انسانی دانشگاه آزاد	۱ تا ۱/۵ میلیون تومان

یکی از اولیا البته همه اینها را در جهت دریافت صدهزارتومانی شهریه می‌داند و می‌گوید که کارمند یک شرکت خصوصی است و درآمد بالایی ندارد اما به دلیل نزدیکی محل کار، مجبور شده فرزندش را در مهدکودکی در منطقه‌یک تهران ثبت‌نام کند و به همین دلیل، دوسوم حقوق ۸۰۰هزارتومانی‌اش را به عنوان شهریه به مهدکودک پرداخت می‌کند.

نجمه یوسفی که کارشناس تکنولوژی آموزشی است، می‌گوید: «قبول دارم که مهد کودک و آموزش‌ها و سطح مناطق مختلف با هم متفاوت است اما ماجرا آنقدر هم پیچیده نیست که برخی از مدیران مهدها برای اولیای نگون‌بخت به نمایش می‌گذارند. در واقع آنها از روش‌های کسب و کار برای جذب بچه‌ها کمک می‌گیرند. خیلی از آنها موفق هستند و گاهی ماجرا را آنقدر برای برخی از والدین جدی می‌کنند که این تصور ایجاد می‌شود اگر از آن خدمات بهره‌مند نشوند، دچار خسران می‌شوند یا اگر بچه فلان مهد کودک که رقم نجومی می‌گیرد نرود، فلان بخش مغزش فعال نمی‌شود و فردا روز، از پس رفتن به مدرسه هم بر نمی‌آید. این در حالی است که خیلی از این مهارت‌های اجتماعی موارد تزریقی نیست و انسان به مرور زمان و بر اثر تجربه آن را فرا می‌گیرد.»

یوسفی ادامه می‌دهد: «حتی برخی از مهدکودک‌ها با برگزاری آزمون ورودی، ماجرا را از این هم پیچیده‌تر می‌کنند و پدر و مادرهایی که درگیر چنین بازی اقتصادی که برخی از مهدکودک‌ها به راه می‌اندازند می‌شوند، اصلا نمی‌دانند با این حجم استرسی که به کودک چهار، پنج‌ساله وارد می‌کنند، دچار چه اشتباه جبران‌ناپذیری می‌شوند.»

رودبارکی، مدیر داخلی مهدکودکی در سعادت‌آباد در شمال غرب تهران می‌گوید: «مهد ما یک مهد دوزبانه است و متد آموزش زبان طوری است که کودکان احساس خستگی نمی‌کنند و در جریان بازی آموزش می‌بینند. تجربه نشان می‌دهد میزان یادگیری زبان در کودکانی که در این مهدها آموزش دیده‌اند رضایت بخش است. قطعا ما هر کسی را برای این امر نمی‌توانیم استخدام کنیم. مربی‌های ما افراد آموزش‌دیده‌ای هستند که حقوق دریافتی آنها از متوسط معمول مربیان مهد که آنقدرها در خور نیست، بسیار بالاتر است.»

او البته انگیزه بالا بودن این دستمزد را بالا رفتن رضایت شغلی و برخورد مناسب‌تر با کودکان نیز عنوان می‌کند و می‌گوید: «درست است که هزینه دریافتی ماهانه ما ممکن است به نسبت یک مهد در یک شهرستان بالا باشد اما خدمات ارایه‌شده از سوی مهدها هم متفاوت است. اغلب پدرومادرهایی که فرزندشان را به این مهد می‌آورند، تمکن مالی لازم را دارند و پرداخت این هزینه آنقدرها به نظرشان غیرمعقول نیست. آنها انتظارهای آموزشی و سلامت روح و روان و جسم کودکشان را دارند که ما این اطمینان را در اختیار آنها قرار می‌دهیم.»

پشت‌نمای فرسوده مهد کودک، دیوارهای رنگی و پر از نقاشی‌های جذابی است که همه آثار فرسودگی را در خود پنهان کرده؛ در جای‌جای مهد کودک، دوربین‌های مداربسته‌ای کار گذاشته شده که به گفته مدیر اجرایی مهد در منطقه۳ تهران، این امکان را در اختیار خانواده‌ها قرار می‌دهد تا از خانه یا محل کار بتوانند با اتصال به اینترنت و واردشدن به سایت مهد کودک، فرزندشان را در هر ساعتی از روز، چه موقع خواب، چه در ناهارخوری یا در کلاس درس یا اتاق بازی رصد کنند و نگران حال و وضعش نباشند.

علیخانی می‌گوید: «سال گذشته برای راه‌اندازی این سیستم، مبلغ زیادی هزینه کردیم به همین دلیل، شهریه مهد برای افرادی که از این خدمات استفاده می‌کنند، بیشتر شده است.» او در واکنش به این مدعا که هزینه مهد کودک از دانشگاه آزاد بیشتر است، می‌گوید: «صبحانه، ناهار و میان وعده به اضافه مراقبت لحظه به لحظه از کودک - که خدای نکرده اگر آسیبی ببیند مسوولیت سنگینی برای تک‌تک ما دارد - و آموزش استاندارد به این کودکان، کاری نیست که قطعا از عهده هیچ دانشگاهی بر بیاید.»

۱۵ هزار مهدکودک

در سراسر کشور، ۱۵هزار مهدکودک مشغول به فعالیت هستند که بیش از ۹۵درصد این مهدها با وجود نظارت سازمان بهزیستی کشور، کاملا خصوصی هستند

۲۵۰ هزارتومان

شهریه مهدکودک‌ها از ماهانه ۲۵۰هزارتومان در تهران آغاز می‌شود و در بعضی از مناطق شمال شهر، تا بیش از یک‌میلیون‌و۲۰۰هزارتومان نیز افزایش می‌یابد و گاهی به دومیلیون‌تومان نیز می‌رسد

نجمه یوسفی که کارشناس تکنولوژی آموزشی است، می‌گوید: «قبول دارم که مهد کودک و آموزش‌ها و سطح مناطق مختلف با هم متفاوت است اما ماجرا آنقدر هم پیچیده نیست که برخی از مدیران مهدها برای اولیای نگون‌بخت به نمایش می‌گذارند. در واقع آنها از روش‌های کسب و کار برای جذب بچه‌ها کمک می‌گیرند. خیلی از آنها موفق هستند و گاهی ماجرا را آنقدر برای برخی از والدین جدی می‌کنند که این تصور ایجاد می‌شود اگر از آن خدمات بهره‌مند نشوند، دچار خسران می‌شوند یا اگر بچه فلان مهد کودک که رقم نجومی می‌گیرد نرود، فلان بخش مغزش فعال نمی‌شود حتی برخی از مهدکودک‌ها با برگزاری آزمون ورودی، ماجرا را از این هم پیچیده‌تر می‌کنند.»

برخی مواقع هزینه یک مهدکودک معمولی به اندازه شهریه سالانه یک دانشجوی پزشکی است

گزارشگر «شرق» در همه جای ایران باشید

سوژه‌ها و گزارش‌های خود را برای ما به ایمیل sharghline@sharghdaily.ir بفرستید یا به شماره ۳۰۰۰۴۶۹۹ پیامک بزنید یا با ۸۸۶۴۰۲۶۰ تماس بگیرید. «شرق» با کمک شما خواندنی‌تر می‌شود.

گزارش دو

نگاهی به خانه‌های دوچرخه پایتخت

دوچرخه‌های تهران از دوچرخه‌سوارها بیشترند

مینا عینی‌فر

کانکس‌های نارنجی‌رنگی که درهای شیشه‌ای دارند و تعدادی دوچرخه در آنها چیده شده، از حدود شش‌سال قبل در بعضی محله‌های تهران پیدا شدند. سال گذشته، تعداد آنها بیشتر شد و به محله‌های تازه‌ای راه پیدا کردند اما چیزی که نظر عابران را در کانکس‌ها جلب می‌کند، دوچرخه‌هایی است که سر جایشان کنار هم چیده شده‌اند و خبری از دوچرخه‌سوارها در پیاده‌روهای اطرافشان نیست؛ به‌جز معدود افرادی که حاضرند سختی رکاب‌زدن را در پیاده‌روهای شیب‌دار و نه‌چندان مطمئنی که گاه در میانه خیابان تمام می‌شوند، به سوارشدن ماشین ترجیح بدهند. مسوولان شهرداری تهران می‌گویند استقبال از دوچرخه‌ها در همه مناطق یکسان نبوده است و به دلایل مختلف بعضی مناطق در این طرح موفق‌تر بوده‌اند.

منطقه دو تهران یکی از مناطق جدید ورود دوچرخه‌هاست که با استقبال خاصی روبه‌رو نشده است. متصدی یکی از ایستگاه‌های شهرک‌غرب در ضلع شمالی میدان صنعت، می‌گوید تعداد مشتری‌ها چندان زیاد نیست: «بعضی روزها که هوا بهتر باشد، افراد بیشتری مراجعه می‌کنند. معمولا دو، سه‌نفر می‌آیند و بعضی روزها هم هیچی.» او دلیل تمایل‌نداشتن مردم به دوچرخه‌ها را وضع جغرافیایی منطقه و دوچرخه‌های نامناسب می‌داند: «۱۰ ایستگاه در شهرک‌غرب و سعادت‌آباد هست ولی به‌خاطر شرایط جغرافیایی منطقه و شیب زمین، از دوچرخه‌ها کمتر استقبال شده. اگر دوچرخه‌ها دنده‌ای بودند، استفاده از آنها راحت‌تر بود اما این دوچرخه‌ها ساده‌اند و برای این شیب‌ها مناسب نیستند. یکی دیگر از دلایلش این بوده که بیشتر خانم‌ها مراجعه می‌کنند اما ما اجازه نداریم آنها را ثبت‌نام کنیم. از طرف دیگر ایستگاه‌های منطقه شبکه نیستند؛ یعنی برق بعضی ایستگاه‌ها قطع است و هر کس از هر جا دوچرخه می‌گیرد، باید به همان‌جا تحویل بدهد. این باعث می‌شود نتوانند از جایی به‌جای دیگر بروند. در مهر ماه که هوا بهتر بود، بعضی‌ها برای ورزش، دوچرخه می‌گرفتند اما برای حمل‌ونقل کمتر استفاده می‌کنند.»

مرد جوانی که بدون دوچرخه از این کانکس بیرون آمده، درباره مشکل دوچرخه‌ها در این منطقه می‌گوید: «بزرگ‌ترین معضل اینجا شبکه‌نبودن ایستگاه‌هاست. از طرف دیگر، اگر از بالا به پایین بیاییم، برگشتن خیلی سخت می‌شود. من بیشتر مد نظرم بود که از ایستگاه بالا به پایین بیایم و بعدازظهر با تاکسی برگردم.»

در منطقه پنج که به‌عنوان یکی از مناطق موفق طرح دوچرخه شناخته می‌شود، مشکلات جانبی مدتی است که طرح را متوقف کرده. ایستگاه‌های این منطقه از جمله در میدان و مترو صادقیه تعطیل‌اند. مسیر دوچرخه‌ها در اطراف مترو پر از عابران پیاده است و خبری از دوچرخه نیست. به‌گفته مردم محلی، بیش از یک‌ماه است که خانه‌های دوچرخه منطقه تعطیل شده‌اند و قرارداد شهرداری با پیمان‌کار این منطقه به پایان رسیده است.

اما در منطقه هشت که اولین ایستگاه‌های دوچرخه تهران در آن تاسیس شدند، شرایط برای مردم راضی‌کننده‌تر است. یکی از دوچرخه‌سواران در خیابان گلبرگ می‌گوید: «هر روز از دوچرخه استفاده می‌کنم و راضی‌ام. تنها مشکلش این است که ساعت پنج کارشان تمام می‌شود و باید دوچرخه را تحویل داده باشیم. اگر دیر کنیم، امتیاز منفی می‌گیریم و برای کرایه‌کردن در روزهای دیگر، دچار مشکل می‌شویم. در حالی که این ساعت، تازه از سر کار باید برگردیم و ممکن است دیر برسیم.» متصدی یکی از ایستگاه‌های خیابان گلبرگ در منطقه هشت، خانه‌های دوچرخه در این منطقه را موفق می‌داند. با این حال، کانکس او هم پر از دوچرخه‌هایی است که هنوز موفق نشده‌اند روز را با انجام یک ماموریت به پایان ببرند. او درباره میزان استقبال مردم در این منطقه، می‌گوید: «اینجا طرح دوچرخه‌ها موفق بوده و ما در این کانکس کوچک روزی ۱۵ تا ۲۰ مورد جابه‌جایی داریم. در ایستگاه‌های بزرگتری مثل میدان رسالت، این تعداد به ۷۰ مورد در روز هم می‌رسد.» او دلیل استقبال مردم این منطقه را، شرایط خوب فیزیکی آن در مقایسه با سایر مناطق می‌داند: «اینجا مسیر ویژه دوچرخه داریم و فضای سبز و خوبی در پیاده‌روها هست که در تمایل به دوچرخه‌سواری موثر است. زمین هم صاف و بدون شیب است. علاوه بر این، دوچرخه‌های دنده‌ای هم برای افراد میانسال داریم که کار را برایشان ساده‌تر می‌کند ولی دانش‌آموزان با دوچرخه‌های معمولی هم راحتند. اینجا به فاصله ۵۰۰متر از هر ایستگاه، یک ایستگاه دیگر وجود دارد و می‌شود دوچرخه را به ایستگاه دیگری تحویل داد.» به عقیده او، علاوه بر تغییرات جغرافیایی مناطق مختلف شهر، بعضی تغییرات فرهنگی هم در استفاده یا عدم استفاده از دوچرخه موثرند: «نگاه مردم به دوچرخه‌سواری در شش سال گذشته به تدریج تغییر کرده. اوایل مردم با اکراه سوار دوچرخه می‌شدند مبادا کسی ببیندشان. اما بعد از مسابقات و گردش‌هایی که شهرداری گذاشت، دوچرخه‌سواری برای مردم جا افتاد و فهمیدند که این هم یک وسیله حمل‌ونقل است. بعضی مشتری‌های ما کارمندند و با استفاده از دوچرخه سر کار می‌روند. به این ترتیب هم روزانه دوهزارتومان در کرایه تاکسی صرفه‌جویی کرده‌اند و هم ورزش کرده‌اند.»

سیدنواب حسینی، مدیر واحد توسعه حمل‌ونقل پاک در شهرداری تهران، درباره موفقیت و نبود موفقیت طرح دوچرخه‌ها در مناطق مختلف شهر، به «شرق» می‌گوید: «طرح دوچرخه‌ها که قبلا هم تجربه شده بود، به‌عنوان حمل‌ونقل غیرموتوری یا پاک به‌صورت منطقه‌ای اجرا شده. در بعضی مناطق مثل منطقه هشت، بالغ بر ۴۳ خانه دوچرخه فعال هستند. مناطق هشت، پنج و ۲۰جزو مناطق خوب خانه‌های دوچرخه بوده اما از منطقه دو، ۲۲ و ۱۳ کمتر استقبال شده است. بیشترین میزان تردد دوچرخه سال گذشته در منطقه هشت بود؛ منطقه‌ای که از شش سال قبل به‌عنوان پایلوت طرح انتخاب شد. همچنین مترو صادقیه یکی از نقاط پرتردد در منطقه پنج است. اما بعضی از مناطق هست که اصلا دوچرخه در آنها کاربرد ندارد. برای همین، نیازمند کشف نقاط جاذب سفر هستیم. مثلا ما تا به حال در منطقه یک با توجه به شیبی که دارد دوچرخه نگذاشتیم و آن را در اولویت بعدی قرار دادیم. یا در شهرک غرب، افراد متوسط به بالای جامعه زندگی می‌کنند و اغلب ماشین و وسایل دیگر در اختیار دارند و بنابراین به دوچرخه تمایل نشان نمی‌دهند. اما در مناطقی که جوانان حضور پررنگ‌تری دارند، استفاده از دوچرخه هم بیشتر می‌شود و باید این مناطق را در اولویت قرار دهیم.»

این مقام مسوول درباره پیگیری‌های شهرداری برای فراهم‌شدن امکان استفاده زنان از دوچرخه می‌گوید: «درباره این موضوع رییس سازمان فرهنگی و ورزشی شهرداری تهران از مراجع فرهنگی استعلام کرده و اگر نتیجه مشخص شود، فضا را برای استفاده خانم‌ها فراهم خواهیم کرد. دوچرخه‌های شهری طوری انتخاب شده‌اند که برای استفاده خانم‌ها و آقایان مناسبند و اگر نتیجه استعلام‌ها مشخص شود مشکلی در این‌باره نداریم.»

حسینی درباره وضعیت امنیت دوچرخه‌سواران در نبود مسیرهای دوچرخه و پیاده‌روهای مناسب در اغلب مناطق، می‌گوید: «برای استفاده از دوچرخه لزوما به مسیر ویژه نیاز نیست. بلکه دوچرخه باید کنار وسایل نقلیه دیگر، خود یک نوع وسیله حمل‌ونقل باشد اما در کنار آن، باید به استانداردهای بین‌المللی توجه شود. مثلا در مسیر بزرگراهی اصلا نباید از دوچرخه استفاده کرد چون خطرات خود را دارد. در مسیرهای درون‌شهری که میانگین سرعت اتومبیل‌ها حدود ۳۰کیلومتر و کمتر است، دوچرخه قابلیت تردد در مسیر اتومبیل‌ها را دارد. اما در مسیرهایی که پیاده‌روی خوب یا معبر بزرگ داریم، تلاش می‌کنیم مسیر ویژه برای دوچرخه تعبیه کنیم.» به‌گفته او در حال حاضر، ۰/۴ درصد حمل‌ونقل در تهران توسط دوچرخه‌ها انجام می‌شود و این رقم تا آخر برنامه پنجم توسعه باید به ۱/۵ درصد برسد.

جدول ۱۹۶۷ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- قیمت نامطلوب - درخواست عاجزانه - واحد نظامی بزرگ‌تر از گردان ۲ - نامیده شده - از گیاهان آپارتمانی که از نور وسط روز بیزار است - خطوط سایه روشن ۳ - تاثرانگیز - آشکار و هویدا - حرف همراهی ۴ - بی‌هوشی - نام قدیم دریای خزر - مقابل بازکردن ۵ - قصر - نفرت و بیزاری ۶ - بسیار سرد - موچین - دفتر خریدوفروش خانه ۷ - تلسکوپ فضایی - کوچک‌تر از دریا - جایز ۸ - استقبال یا بدرقه میهمان - کشوری در شمال کاراییب ۹ - مسطح و هموار - متواضع و فروتن - بدون برنامه‌ریزی ۱۰ - به طور امانت - دگرگون شده - خاک صنعتی ۱۱ - از پادشاهان کیانی - نشانه ۱۲ - ادعای دروغین - علم فلسفه می‌داند - طعام ۱۳ - نام قدیمی اصفهان - بی‌کس - به مرحله چاپ و توزیع رسیدن کتاب ۱۴ - برافروخته - مربوط به هجرت - شهرستانی در استان قزوین ۱۵ - ایراد - آنزیمی در بزاق - تفریق.

عمودی:

۱ - ناپیدا - قلوه - آن که اموال یک اداره یا شرکت به او سپرده می‌شود ۲ - طراح - روحانی یهودی - دلداده مجنون ۳ - خودداری کردن - گاو وحشی بومی آمریکا - تلاش دفاعی بدن در مقابل بیماری ۴ - محل اتصال جفت به بدن - شهری در استان گیلان - مخفی و پنهان ۵ - محافظ بافت نرم نوک انگشتان - واپسین - سوره هفتاد و هشتم قرآن ۶ - برگشتن - پیشینیان - ادا و اطوار ۷ - تجملی - از پرندگان شناگر - ظلمت ۸ - تنها - خشت پخته لعابدار - نماد - پوشاک ستور ۹ - از خلفای عباسی - بعد از مهر - یکی از دو عروسک ایرانی ۱۰ - اتومبیل آلمانی - کفش چرمی قدیمی - شهر بدون خیابان ایتالیا ۱۱ - صفت سرو - میدان جنگ - از بنادر جنوبی ایران ۱۲ - کیسه بزرگ از پوست دباغی شده - مربوط به ادبیات - غذای شب ۱۳ - ترمز چارپا - فعالیت اوقات فراغت - ضررکردن ۱۴ - شیفت - فرمان‌ها - فرزند ۱۵ - قیمتی و با ارزش - از بخش‌های اوستا - کار ناتمام!

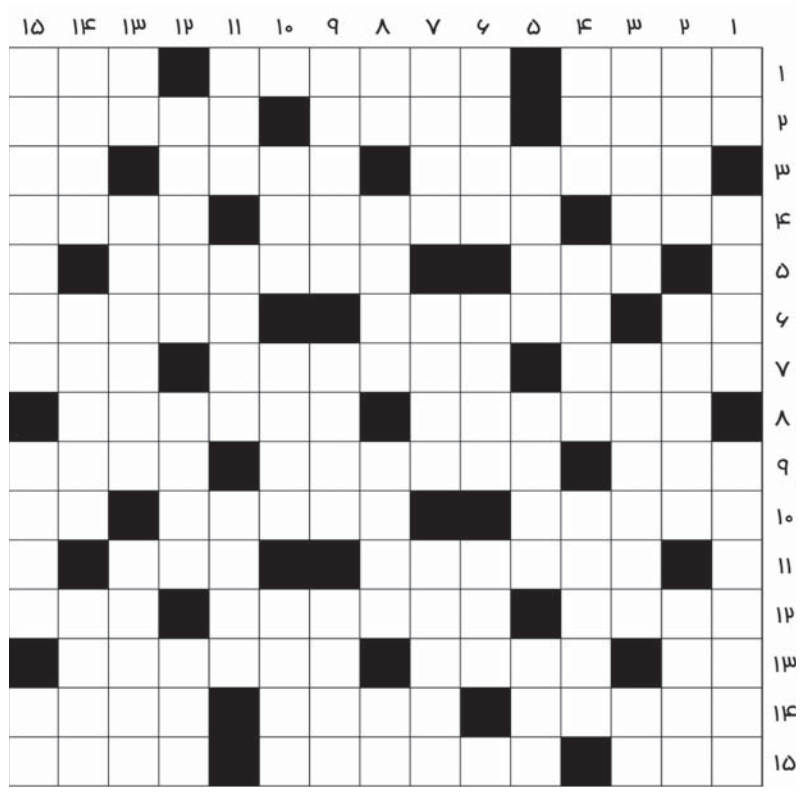

سودوکو سخت ۹۶۴

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۹			۸				۴	
			۴	۱		۲		۶
		۲	۵	۹				۷
۲			۱				۷	
				۵		۹	۳	۸
		۵		۳	۹			
		۷			۴	۳		
						۷	۶	۱
۵		۶						

سودوکو ۹۶۴

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۵	۲					۸		۱
	۶						۳	۴
		۳	۱		۴	۶		
	۳		۴	۶				
		۷	۸		۹			
	۹		۷		۵		۸	
	۵		۹	۷	۱			
				۲				۸
				۴		۱		۵

حل سودوکو سخت

۸	۱	۷	۳	۴	۹	۵	۲	۶
۹	۳	۵	۲	۶	۷	۱	۸	۴
۴	۲	۶	۱	۵	۸	۹	۷	۳
۶	۷	۳	۵	۸	۱	۴	۹	۲
۲	۸	۴	۶	۹	۳	۷	۱	۵
۵	۹	۱	۴	۷	۲	۶	۳	۸
۳	۶	۹	۸	۱	۴	۲	۵	۷
۱	۵	۲	۷	۳	۶	۸	۴	۹
۷	۴	۸	۹	۲	۵	۳	۶	۱

حل سودوکو ۹۶۳

۸	۴	۹	۶	۵	۱	۳	۷	۲
۶	۱	۳	۴	۷	۲	۸	۵	۹
۵	۷	۲	۳	۸	۹	۱	۶	۴
۳	۲	۸	۵	۴	۷	۹	۱	۶
۹	۵	۴	۲	۱	۶	۷	۸	۳
۷	۶	۱	۸	۹	۳	۴	۲	۵
۱	۹	۵	۷	۶	۴	۲	۳	۸
۲	۸	۷	۹	۳	۵	۶	۴	۱
۴	۳	۶	۱	۲	۸	۵	۹	۷
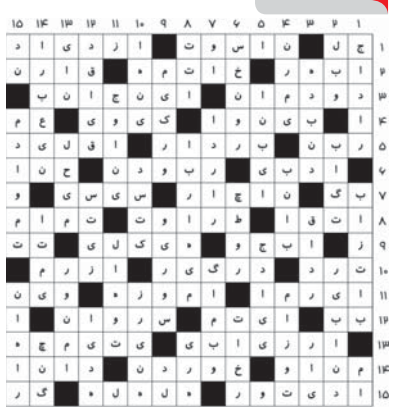
جدول ۱۹۶۶